

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

3. Reprobantur aliqui casus, in quibus homo non tenetur exponere propriam vitam pro salute spirituali proximi. Et tandem quæritur, an infans non baptizatus, si jam sit moriturus, teneatur, quicumque ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

TRACTATUS DECIMVS MISCELLANEVS.

In quo sunt tantum 18. singulares Resolutiones, & quæ ad nullum speciale
Tractatum huius totius operis pertinent.

RESOLVTIO PRIMA.

In copilatione processus pro Canonizatione P. N. B. Andree quæstum fuit à me, quamam esset differentia inter miraculum, & gratiam? Ex p. 2. tract. 17. & Misc. 3. Ref. 48.

§. 1. **R**ESPOND I miracula fieri subito, in instanti, & perfectè, sic Genuensis in praxi Archiep. c. 49. n. 1. Pialec. in praxi Episc. p. 2. c. 3. n. 7. Aloys. Ricc. in praxi fori Eccl. p. 1. ref. 49. n. 7. Ferola in praxi Episcop. p. 1. ver. miraculum, q. 1. & D. Th. in 3. p. 7. 44. a. 3. ad 2. ubi responder ad argumentum illius cæco Marc. 8. qui non recepit statim visum; sed audiamus eius verba, Christus in instanti infirmis perfectam sanitatem conferebat, vnde super illud Matth. 8. & surrexit, & ministrabat illis, dicit Hieronymus. Sanitas, quæ confertur à Domino, tota simul redit, Specialiter autem in illo cæco contrarium fuit, propter infidelitatem ipsius, vt Chrysostomus dicit, vol sicut Beda dicit, quem vno verbo totum simul curare poterat paulatim curat, vt magnitudinem humane cæcitatatis ostendat, quæ vix, & quali per gradus ad lucem redeat. Hæc D. Thom. Quando ergo apparet infirmos succellivè, & non in totum fuisse liberatos ab infirmitatibus, dicendum est illa non esse miracula, non tamen negandum, quin non sint gratiæ; quarum quotidie infinitum numerum misericors Deus elargitur nobis intercessione, & merito Sanctorum. Post hæc scripta inveni miraculum posse fieri successivè, & non in instanti, sic Caiet. quæst. 2. ientac. 12. ad 3. & Vazquez in 1. part. tom. 2. disputat. 214. capit. 2. numer. 9. Maluicus de canonizat. Sanct. dub. 3. numer. 51. in tract. tom. 14. fol. nubi 101. & noster Molfesius 10. 2. concl. 46. nuu ...

RESOL. II.

Quænam sit extrema necessitas, in qua quis teneatur cum vita periculo opem ferre aliena salutis? Ex part. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 24.

§. 1. **M**ulti asserunt casum extremae necessitatis esse, quando aliquis non potest nisi cum graui difficultate vitare damnationem æternam, quamuis physicè possit. Ita docet Suarez de charitate disp. 9. sect. 2. n. 3. Valentia 10. 3. disp. 3. q. 4. punct. 3. Azor. 10. 2. lib. 12. c. 4. 9. Primus casus, Bannez in 2. 2. q. 23. a. 5. Filliucius 10. 2. tr. 28. n. 32. & Lorca in 2. 2. disp. 28. a. num. 32. & alij. 2. S. contrariam sententiam mordicus tenet Hurtado; & in 1. 7. dus de Mendoza in 2. 2. disp. 144. sect. 7. §. 28. existimat etiam necessitatem extremam eam esse, in qua physicè est impossibilis Petro, v. g. salus, nisi me illi opitulante; si verò Petrus physicè suis viribus, adiutus gratia Dei, possit salutem adipisci, quamuis difficillimè &

Quamuis non plenè sup. hoc lege tamen doctrinam Ref. 18. & signa uerè

agrè, ille non est in extrema necessitate opis alienæ. Et ratio est, quia extrema necessitas est illa, quæ nullus potest sibi prouidere, indiget autem externis auxiliis ad salutem; qui verò sibi potest prouidere, & salutem adipisci, nisi id præster, est illius vitio: at nullus tenetur cum vitæ dispendio eripere alium à malo, quod ipse vitare potest, & quod, si non vitatur, est eo vitium percutiens: ergo illa sola est necessitas extrema. Minor probatur primùm ratione, quia ad id teneor lubuere Petro cum meo dispendio, quia ipse sibi non est factus, & pro viribus illi deficientibus, subrogandæ sunt alienæ; sed in eo casu vires non deficiunt Petro, cui gratia Dei est præstata, vt supponitur in controuersia; ego non tenemur illi tunc prouidere. Secundo, exemplo apud omnes constanti, Si quis me aggreditur iniuste, non teneor abstinere ab eius cade, licet aperè illum videam damnandum, si occidatur; sed hoc nulla alia ratione, nisi quia cum ipse sibi prouidere possit, non teneor illud præstare: ergo de ratione necessitatis extremae est, vt egeus non possit sibi prouidere.

3. Ex quibus primò deducit me non teneri per se lege charitatis ad commorandum in vrbe purganda, aut defendenda ab heresi, ob salutem priuatam huius, aut illius hominis; tum quia hæresim nullus contrahit, nisi suo vitio; ergo potest ipse suo arbitrio cum gratia viribus se tueri. Secundo deducit nullum teneri ad hunc opitulari cum vitæ discrimine, quoties ipse ad hunc se potest eripere cum Dei gratia ab interitu æternitatis redditur à Soto, quia tunc ille non eget absolute mea industria. Verùm supradicta intelligenda sunt per se, & ex vi præcepti charitatis; seorsus autem dicendum est, quando quis ex voto, aut ex officio tenetur ad lubuendum alij. Vnde Episcopus non potest fugere vim hæreticorum, si ad hunc spes fructus, quia bonus pastor animam suam ponit pro quibus suis Idem dico de Curione tempore pestis, aut persecutionis, nisi subrogent pro se alios, qui tam bene, quàm ipsi eo munere fungantur, vt dicunt Bannez, immò & Sotus. Illi autem debent esse soluti alia obligatione assistendi. Ita facit sanctus Maximus Nolanus, qui Nola reliquit Felicen, qui quamuis erat Presbyter, at non legitur cum fuisse Beneficiatum, hæc lege tenentur omnes Beneficiari, quia beneficia conferuntur ob spiritualia subsidia populi, qui illis tunc maxime egent. Idem dico de Canonicis, Militibus Ordinum Militarum non tenentur, quia beneficia dantur ob bellum, tenentur tamen tueri armis eos, à quibus beneficium habent. At Sacerdotes Curati tenentur, vt cæteri, quia ea cura omnia ea munera amplectuntur.

RESOL. III.

Reprobantur aliqui casus, in quibus homo non tenetur exponere propriam vitam pro salute spirituali proximi. Et tandem quaeritur, an infans non baptizatus, si iam sit mortuus, teneatur quicumque potest mortem subire, si ab aliquo impediatur, ut illum baptizet? Et

Et an mater grauida teneatur permittere se secari, ut factus baptizetur: Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 51.

Quamuis no §. 1. Gregorius de Valentia eximius Theologus Societatis Iesu tom. 2. disp. 3. quest. 4. punct. 6. post. 5. assert. ponit aliquos casus, in quibus putat quemlibet teneri exponere vitam propriam pro salute spirituali alterius. Primus casus est, si aliqui v. g. seducantur ab heretico concionatore, ita vt illi vincibiliter ignorent veritatem, atque adeo sint in peccato mortali, nec facile pateat aliis aditus ad eos recte informandos. Tunc si ij indocti alioqui sint, qui non videantur per se posse diiudicare veritatem, omnino censerī debent esse constituti in extrema necessitate spirituali. Quare si quis efficaciter possit subuenire illis, etiam cum discrimine propriae vite, id tenebitur facere ex charitate. Secundus casus est, si quis exerceat aliquem iniustum contractum, quem vincibiliter ignoret esse iniustum, nec sit ita intelligens, vt videatur per se cogniturus iniquitatem contractus, nec adit alius qui eum doceat, vt si omnes in aliquo loco probent talem contractum, &c. tunc censerī potest talis esse in extrema necessitate spirituali, quandoquidem est in peccato mortali propter vincibilem ignorantiam, vt suppono, nec potest ipse, moraliter loquendo, sibi consulere. Tertius casus est, si quispiam velit filiam prostituere, & tales sint circumstantia, vt, moraliter loquendo, videatur filia peritura spiritualiter, si prostituatur; tunc enim laborare extrema necessitate in spiritualibus censerī potest eiusmodi filia; itaque tenetur ei subuenire, qui potest etiam cum detrimento vite propriae. Haec omnia Valentia vbi supra.

2. Sed omnino in his casibus contrariam sententiam tenendam esse existimo cum Lorca in 2. 2. sect. 3. disp. 28. membr. 2. n. 3. 4. & Coninch v. de fide, disp. 25. dub. 7. n. 92. vsque ad n. 95. & quoad primum, & secundum casum, dico quod illa persona, vel laborant ignorantia vincibili, & si non sunt in extrema necessitate, quia possunt se inuare, vel laborant ignorantia inuincibili, & tunc in errore existentes non peccant. Ex alio autem capite quis in primo casu ad hoc teneretur, quod exponit Coninch vbi supra n. 91. & 92.

3. Quoad tertium casum, illa filia etsi initio secundum quid in vita peccet, tamen absolute voluntarie id facit, vnde in hoc casu extrema necessitas non interuenit; non enim est talis scemina in periculo inuitabili prostitutionis, cum voluntarie resistere possit, sicut ait Lorca vbi supra. si adultera me admonente desisterit ab adulterio, non teneor admonere, si ab adultero occidendus sim: nam in tali casu adultera non indiget extreme.

4. Notandum est tamen hic obiter, quod aliquid quaerunt, an infans non baptizatus iam sit moriturus, teneatur quicumque potest, mortem subire si ab aliquo impediatur vt illum baptizet: Negatiue respondet Sotus de regendo secreto, membr. 2. q. 2. post 6. concl. quia necessitas illa paruuli ab extrinseco inducta est. Et hanc sententiam probabilem putat Emanuel Sa correctus a magistro Sacri Palatii ver. charitas, n. 4. vbi sic asserit. Infantem alioqui sine Baptismo moriturum teneris cum tuae vite periculo baptizare, secundum quosdam, quod alij probabiliter negant, nec enim cum tanto damno debetur ei tale officium, alioquin & mater grauida teneretur permittere se secari, vt factus baptizaretur, alias sine Baptismo moriturus esset, quod nemo docet. Ita Sa.

5. Sed contrariam opinionem docent Syluius in 2. 2. q. 26. art. 5. Suarez de fide disp. 9. sect. 1. n. 1. Lorca in 2. 2. disp. 28. membr. 2. num. 32. qui citat Azorium, Syluestrum, & Maiorem; idem etiam docent Tannerus in 2. 2. disp. 2. quest. 3. sub. 4. numer. 61. Coninch tract. de fide disp. 25. dub. 7. num. 88. & alij, non enim refert, vt asserit Tom. VII.

rebat Sotus, quod necessitas inducatur ab extrinseco, si verè extrema sit, vt est in nostro casu; immo quod plus est ab extrinseco, & violenter proueniens ab aliena malitia, tanto est maior necessitas.

RESOL. IV.

An si quis habens voluntatem committendi omnia peccata venialia, peccet mortaliter?

Et an peccet mortaliter, qui apud se statuit nullum peccatum veniale vitare?

Et an Religiosi, qui tenentur progredi in via perfectionis, peccent mortaliter, si nolint obseruare omnes Regulas, licet non obligent sub mortali?

Et si quis vult quotidie v. g. per integrum annum recitare semel salutationem Angelicam, ita vt singula salutationes sint adscripta singulis diebus, an peccet mortaliter, etiamsi nunquam illam recitet?

Idem est dicendum de voto elargiendi modicissimam elemosynam huic, vel illi pauperi pro libito elargientis; & secus vero si vni & determinato pauperi, quia haberet ius ad magnam quantitatem. Ex part. 3. tr. 6. & Misc. 2. Ref. 24.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Sanch. in sum. tom. 1. lib. 1. cap. 5. n. 2. & alij, ac proinde peccat mortaliter, qui apud se statuit nullum veniale vitare. Probatur haec opinio. Primum qui vult se exponere proximo periculo peccati mortalis, peccat mortaliter, sed qui vult committere omnia peccata venialia vult se exponere proximo periculo peccati mortalis. Ergo peccat mortaliter. Vnde Sot. in 3. disp. 16. q. 2. art. 1. §. hic animaduertendum est, licet cum aliqua formidine, sic ait: Potest esse mortale contemnere omnia venialia, ratione imminentis periculi. Secundò probatur, quia Religiosus tenetur progredi in via perfectionis, & peccat mortaliter, si nolit obseruare omnes regulas, licet non obligent sub mortali. Ergo etiam tenetur sub mortali non velle omnia venialia. Et ideo Sylu. per. Religio 1. q. 12. asserit, in Religioso sancti Dominici esse mortale velle transgredi, omnia principalia statuta, quibus peruenitur ad perfectionem. Haec opinio propter haec argumenta est probabilis.

2. Sed negatiuam probabiliorē esse existo, quam nouissimè tuetur doctus Iacob. Granad. in p. 2. D. Thom. contr. 6. tract. 2. disp. 2. sect. 7. per totam. Et ratio est, quia committere omnia peccata venialia, etiamsi id foret possibile, non est peccatum mortale; nam eo ipso quod venialia sint, sunt leuis, & non mortalis offensa. Ergo non erit peccatum voluntas committendi omnia venialia. Probo consequentiam, quia malitia interni actus voluntatis desumitur ab obiecto, prout proponitur à ratione; sed obiectum huius interna voluntatis sunt omnia venialia, & nulla maior malitia proponitur à ratione praeter malitiam venialem. Ergo interna voluntas committendi omnia venialia, non potest esse culpa mortalis. Responiones verò ad argumenta affirmatiuae sententiae inuenies apud Granadum vbi supra n. 62. & 69.

3. Notandum est hic à fortiori ex supradictis, quod si quis voueat quotidie, verbi gratia, per integrum annum recitare semel salutationem Angelicam, ita vt singula salutationes sint adscripta singulis diebus, non peccat mortaliter, etiamsi nunquam illam recitet, imò etiamsi statuat in toto anni exordio nunquam illas salutationes dicere. Et idem dicendum est de voto elargiendi quotidie modicissimam elemosynam huic, vel illi pauperi pro libito elargientis; secus autem, si vni determinato pauperi, qui promissionem istam acceptasset, & consequenter haberet ius ad istam quantitatem, licet singulis diebus modica esset, & 2.

Sup. contemto in hoc §. in tom. 7. tr. 4. Ref. 19. §. penult. & in alij eius nos.

Sup. hoc in §. not. praeterit. & in to. 1. tr. 1. Ref. 71. §. ult. & in alij eius nos.

Sup. hoc supra in tr. 4. Ref. 10. 13. & 14.

Sup. hoc in ref. 2. not. praeteritae prope finem, & verbi Notandum est tamen in ref. 14. ex doct. trina §. 2.